

לנבחנים ולנבחנות שלום,

נא לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוקנות. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לידי פסילת הבחינה. הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – פרט ל"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מחשבים ניידים. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה.

כל חומר עזר שאינו מותר בשימוש, יש למסור למשגיח לפני תחילת הבחינה.

לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

יש להקפיד על טוהר הבחינות !

הוראות לבחינה

- יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלת מודפסים הפרטים האישיים שלך, ובמדבקות השאלון שקיבלת מודפסים פרטי השאלון המיועד לך.
- אם לא קיבלת מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקות הנבחן.
- אסור לכתוב בשולי המחברת (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
- לטיטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
- אין לתלוש או להוסיף דפים. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
- אין לכתוב שם בתוך המחברת, משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.
- אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.

בהצלחה !

17 12 סמל שאלון رقم النموذج שם השאלון اسم النموذج יש להדביק כאן ↑ מדבקת שאלון يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة نموذج امتحان	18 21 מועד موعد 37 32 31 סמל ב"ס رقم المدرسة 23 31 מס' תעודת זהות رقم الهوية יש להדביק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם) يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)	מדבקות לנבחן ملصقة ممتحن
---	---	-----------------------------

* הוראות בשפה הערבית מעבר לדף

* التعليمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

יש לסמן במשבצת ☐ אם ניתן שאלון נוסף
يجب الإشارة في المربع إذا أُعطي نموذج امتحان إضافي

وزارة التربية والتعليم

القسم الكبير للامتحانات

الإدارة التربوية

دفتر امتحان

تحية للممتحنين وللممتحنات!

الرجاء قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة. عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان. أُعدّ الامتحان لفحص تحصيلاتك الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط. أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير ويُمنع إعطاء أو أخذ مواد مكتوبة أو شفوية.

لا يُسمح إدخال مواد مساعدة - كتب، دفاتر، قوائم - إلى غرفة الامتحان، باستثناء "مواد مساعدة يُسمح استعمالها" المفصلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من الوزارة. كما لا يُسمح إدخال هواتف أو حواسيب محمولة إلى غرفة الامتحان. استعمال مواد مساعدة غير مسموح بها يؤدي إلى إلغاء الامتحان.

يجب تسليم كل مادة مساعدة لا يُسمح استعمالها للمراقب قبل بدء الامتحان. بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب، ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء.

يجب التقيد بنزاهة الامتحانات !

تعليمات للامتحان

1. يجب التأكد بأن تفاصيلك الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلت عليها، وبأن تفاصيل نموذج الامتحان المعد لك مطبوعة على ملصقات نموذج الامتحان التي حصلت عليها.
2. في حال عدم حصولك على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعد لملصقة الممتحن، بخط يد.
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنه لن يتم مسح ضوئي لهذه المنطقة.
4. للمسودة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدة لذلك فقط.
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق. الدفتر الذي يُسلم ناقصاً يثير الشك بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات.
6. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأن الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.
7. لا يُسمح إضافة أو تغيير أية تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عوائق في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات.

نتمنى لكم النجاح!

עברית לבתי ספר ערביים

הבנה והבעה

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון — הבנת הנקרא — 60 נקודות

פרק שני — הבעה בכתב — 40 נקודות

סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות:

(1) יש לענות על כל השאלות **בגוף השאלון**, לפי ההוראות.

(2) בשאלון זה יש שלושה דפי טיוטה: עמוד 8 הוא דף טיוטה המיועד ל**סיכום בלבד**, עמוד 12 הוא דף טיוטה המיועד

ל**חיבור בלבד**, ועמוד 13 מיועד לכל רישום אחר.

(3) בשאלה 7 הקף את הנושא שאתה כותב עליו.

התרכז בנושא, הימנע מהקדמות ארוכות, מסטיות מהנושא ומחזרות על הרעיונות.

(4) שים לב לכתב, לכתיב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

פרק ראשון — הבנת הנקרא (60 נקודות)

קרא את קטע א שלפניך, וענה על השאלות 1-5 שאחריו.

קטע א

ישראל מתייבשת, אבל כבר לא מתרגשת

המים לשתייה ולחקלאות בצפון הארץ הם מים טבעיים שמקורם באגם הכינרת, במאגרי מים ובמי תהום, ואילו בשאר אזורי הארץ מקור המים בתהליכים שהאדם התערב בהם באחת משלוש דרכים: התפלת מי ים — בתהליך זה מוציאים ממי הים את המלחים והמינרלים הבלתי רצויים, וכך הם נהפכים למים מתוקים וראויים לשתייה; טיהור מי שפכים (تطهير مياه المجاري) — במים אלה משתמשים לחקלאות; איסוף — אוספים מים מליחים, מי תהום ומי מעיינות ומזרימים אותם לשימוש במפעלים ובשטחים חקלאיים.

5 כיום מופעלים בחופי הארץ חמישה מתקני התפלה. הם ממוקמים במרכז הארץ ובדרומה ובאמצעות מסופקים מי שתייה מותפלים לתושבי אזורים אלה. מדינת ישראל עברה לשימוש במי שתייה מותפלים בגלל תופעת ההידלדלות של מקורות המים המתוקים. זוהי תופעה עולמית המתרחשת גם בישראל. לתופעה זו בארץ יש כמה סיבות: סיבה אחת — אוכלוסיית הארץ גדלה במהירות רבה: בישראל יש כיום כעשרה מיליון תושבים. סיבה אחרת — שינויים אקלימיים: התמעטות של כמות המשקעים (גשמים) עקב התחממות כדור הארץ. עוד סיבה — צריכת מים בזבזנית של התושבים. כל אלה מגמות עולמיות שעלולות לגרום בעתיד למשבר מים עולמי. אם לא יגבילו את צריכת המים, ייווצר מחסור חמור במים.

ישראל אינה מסתפקת בהקמת מתקנים להתפלת מי ים. היא מנסה לפתור את בעיית המים גם באמצעות חינוך הציבור להרגלים של חיסכון במים: לעיתים יש בטלוויזיה וברדיו תשדירים שמטרתם להעלות את מודעות הציבור לבעיית מקורות המים המתוקים בישראל. כמו כן בישראל יש חוקים ותקנות להגבלת צריכת המים.

15 הפתרון של התפלת מי ים יעיל, אך יש לו חסרונות כלכליים ואקולוגיים. תהליך ההתפלה יקר מאוד בעיקר משום שהוא מצריך כמות חשמל גדולה מאוד. תחנות הכוח המייצרות את החשמל שנועד לתפעול מתקני ההתפלה פולטות פחמן דו-חמצני, והוא מזהם את הסביבה — עודפי המלחים של המים המותפלים משנים את תנאי הסביבה בים. כמו כן השטח של מתקני ההתפלה בחופי הים גדול, והוא היה יכול לשמש את התושבים לבילוי ולנופש. נוסף על כך העלות של הקמת רשת צינורות להזרמת המים המותפלים לכל מקום בארץ היא גבוהה ומכבידה על תקציב הממשלה.

20 למרות החסרונות הרבים, ההתפלה הכרחית למשק המים בישראל, והיא תנאי להישרדותה של המדינה. יש לה השפעות חיוביות על מקורות המים הטבעיים: היא מצמצמת את השאיבה מהם ומסייעת בכך לשמירה על שטחים ירוקים המבוססים על מקורות מים טבעיים.

25 יתרון נוסף בהתפלת מי ים הוא שמדינת ישראל נהפכה למעצמת מים אזורית בזכות מפעלי ההתפלה המשוכללים והייחודיים שהיא פיתחה. מדינת ישראל יכולה לתעל יתרון זה לפיתוח יחסי חוץ עם מדינות שכנות ומדינות רחוקות יותר הסובלות ממחסור במים.

(מעובד על פי אבי בר-אלי, "ישראל מתייבשת, אבל כבר לא מתרגשת מזה". **דה־מרקר**, אוחזר ב־6/8/2017)

ענה על כל השאלות בגוף השאלון, לפי ההוראות.

השאלות

ענה על כל השאלות 1-5, על פי קטע א (מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).

שים לב: העתקה מן הקטע של משפטים מיותרים תגרום להפחתת נקודות.

1. א. על פי שורות 1-5, הגדר מה הם מים מותפלים, ומה הם מים מתוקים טבעיים. (2 נקודות)
מים מותפלים:

.....
מים מתוקים טבעיים:

- ב. על פי הקטע, השלם את שלוש הסיבות להידלדלות מקורות המים המתוקים בישראל. (6 נקודות)
סיבה הקשורה בשינויי האקלים:

.....
סיבות הקשורות בגורם האנושי:

..... סיבה 1:
..... סיבה 2:

- ג. על פי שורות 1-5 בקטע, השלם את הטבלה במקומות החסרים: פרט את מקורות המים, את התהליכים שהאדם התערב בהם ואת השימושים של המים. (10 נקודות)

מקור המים	התהליך	השימוש
מי ים		
	טיהור	
		חקלאות ותעשייה

2. לפניך קטע קצר, ובו מידע על משבר המים החמור הפוקד כיום את אגם הכינרת. קרא אותו, וענה על שני הסעיפים שאחריו.

לטענת מומחים, אגם הכינרת מצוי השנה באחד המשברים החמורים בתולדותיו בשל שילוב חריג של תנאי אקלים קיצוניים – התמעטות גשמים, פיזור גשמים לא אחיד (ריכוז של ירידת גשמים ביום או ביומיים, ואז שבועות ארוכים של יובש) ועלייה במליחות המים. לדעת המומחים, מגמה זו צפויה להימשך גם בשנים הבאות.

(סוכנות הידיעות למדע ולסביבה, פברואר 2017, אוחזר ב־24/9/2017)

- א. על פי המידע בקטע הקצר ועל פי שורות 1-8 בקטע א, האם צפוי משבר מים נוסף בישראל למרות חמשת מתקני ההתפלה שכבר הוקמו במרכז הארץ ובדרומה? **נמק** את תשובתך על פי שני הקטעים. (5 נקודות)

ב. שאלת דעה אישית

- לדעתך, מהו הפתרון היעיל ביותר למשבר המוזכר בקטע המידע הקצר? **נמק** את דעתך. (5 נקודות)

3. א. כותרת קטע א: "ישראל מתייבשת, אבל כבר לא מתרגשת" רומזת לטענה העיקרית של כותב הקטע.

מהי הטענה העיקרית של כותב הקטע, המשתמעת מן הכותרת?
הקף את התשובה הנכונה ביותר. (5 נקודות)

- כיום יש בישראל מחסור חמור במים מתוקים, והמדינה אינה משקיעה די משאבים כדי לפתור בעיה זו.
- בישראל עדיין יש מחסור במים מתוקים, אולם היא מצליחה להתמודד עם בעיה זו באמצעות התפלת מי ים.
- כיום יש בכל רחבי ישראל מחסור חמור במים מתוקים משום שמשק המים וחלוקת המשאבים במדינה אינם מנוהלים ביעילות.
- בעבר היה בישראל מחסור חמור במים מתוקים, ובעיה זו התפשטה גם למדינות שכנות.

(שים לב: המשך השאלה בעמוד הבא.)

ב. הבא מקטע א שני חסרונות ושני יתרונות של התפלת מי ים. (6 נקודות)

חיסרון כלכלי או חברתי: _____

חיסרון אקולוגי: _____

יתרון מדיני: _____

יתרון אקולוגי: _____

ג. על פי מילון רב-מילים, המושג "הסברה" פירושו "מידע המופץ על ידי מדינה או ארגון כדי להשפיע על הציבור מבחינה רעיונית ומעשית".

על פי שורות 13-15, מהי מטרת התשדירים מבחינה רעיונית ומעשית? (6 נקודות)

4. א. "למרות החסרונות הרבים, ההתפלה הכרחית למשק המים בישראל". (שורה 22)

לפניך שני משפטים המבוססים על משפט זה.

— להתפלה יש חסרונות רבים.

— היא הכרחית למשק המים בישראל.

בחר מבין מילות הקישור שלפניך את מילת הקישור המתאימה, שתשמור על הקשר הלוגי של המשפט המקורי, וכתוב אותה בשורה הריקה: (5 נקודות)

למרות, אף על פי כן, בגלל, אפילו

ב. "מדינת ישראל יכולה לתעל יתרון זה לפיתוח יחסי חוץ עם מדינות שכנות". (שורות 26-27)

למה הכוונה בכינוי "זה" במשפט? (5 נקודות)

5. "מדינת ישראל יכולה לתעל יתרון זה לפיתוח יחסי חוץ עם מדינות שכנות ומדינות רחוקות יותר הסובלות ממחסור במים". (שורות 26-27)

מה פירוש המילה "לתעל" במשפט זה?

הקף את התשובה הנכונה. (5 נקודות)

— לנצל — לפרק

— להעניק — לבטל

פרק שני — הבעה בכתב (40 נקודות)

ענה על שתי השאלות 6-7 (לכל שאלה — 20 נקודות).

6. ענה על אחד מן הסעיפים: על סעיף א (סיכום ממזג) או על סעיף ב (סיכום בורר).

כתוב את הסיכום בעמוד 7 (תוכל להשתמש בעמוד 8 לטיפוטה לסיכומך).

א. סיכום ממזג

לפניך קטע נוסף העוסק באותו הנושא שעסק בו קטע א.

קרא את קטע ב שלפניך, וכתוב סיכום ממזג, לפי ההנחיות שאחרי הקטע.

קטע ב

"בעיית המים של ישראל נפתרה בזכות מתקני ההתפלה שנבנו אצלנו", כך מצהירים האחראים למשק המים בישראל. זה לא קרה במקרה או בדרך נס. ה"נס" של ישראל בתחום המים הוא תוצאה של השקעה שנמשכת יותר משבעים שנה: השקעה בטכנולוגיות, בתשתיות, במפעלים לאומיים, במוסדות ובחוקים. בישראל תחום המים הוא בעדיפות ראשונה. ישראל שחררה את אזרחיה מן הפחד ממחסור במים ונהפכה למעצמת ידע בכל הקשור במים.

5 סיפור המים של ישראל נחשב בעולם להצלחה גדולה. כיום עשרות מדינות בעולם, בעיקר מדינות שיש בהן אזורים יבשים כמו הודו וסין, פונות לישראל ומבקשות סיוע בפתרון בעיית המחסור במים. המודעות למשבר מים עולמי שעלול להתרחש בעתיד הלא רחוק הולכת וגדלה. יש חשש שמקורות המים במדינות רבות בסכנה. ישראל יכולה לתרום רבות באמצעות ייצוא טכנולוגיות הקשורות

10 במים למדינות רבות בעולם.

(מעובד על פי איתן אבריאלי, **דה־מרקר**, אוחר ב־6/8/2017)

כתוב **סיכום ממזג** (5-10 שורות) של שני הקטעים **א-ב**, ותאר בו את משבר המים בישראל ואת פתרונותיו. בסיכומך דון בעניינים האלה:

- הסיבות למשבר המים בישראל, על פי קטע א
- הפתרון הטכנולוגי העיקרי למשבר המים בישראל, על פי קטע א
- שתי השפעות של הפתרון הטכנולוגי על ישראל, על פי קטע ב

ב. סיכום בורר

בסיכומך דון בעניינים האלה:

- תיאור משבר המים בישראל והגורמים לו
- שני פתרונות שונים למשבר המים: בתחום הטכנולוגי ובתחום ההסברה
- שני חסרונות של הפתרון הטכנולוגי

כתוב את סיכומך בעמוד זה.

שים לב: תוכל להשתמש בעמוד 8 לכתובת טיוטה לסיכום.

הקף את סוג הסיכום שבחרת:

- סיכום ממזג
- סיכום בורר

[illegible]

لا تكتب في هذه المنطقة

לא לכתוב באזור זה

[illegible]

لا تكتب في هذه المنطقة

7. כתוב חיבור בהיקף של 15-20 שורות על אחד מן הנושאים א-ד. (20 נקודות)

כתוב את חיבורך בעמודים 10-11 (תוכל להשתמש בעמוד 12 לתיבת טיוטה לחיבורך).

א. בעקבות תוכניות חדשות להגדלת מספר מתקני ההתפלה בחופי הארץ התעורר ויכוח: "האם יש להגדיל את מספר מתקני ההתפלה לפי צורכי המשק, או האם צריך לחפש פתרונות חלופיים כמו קידוחים למאגרי מים תת־קרקעיים, טיהור מי שפכים או ייבוא מים?"

כתוב חיבור. בחיבורך **הבע** את דעתך בנוגע לוויכוח זה, ו**נמק** אותה.

ב. על פי חוק שגיבשו חברי כנסת, האחראיות לעֲבֹרֹת שעברו ילדים שטרם מלאו להם 18 שנים תהיה על ההורים, והם יחויבו לשלם קנס, נוסף על העונש שיוטל על ילדיהם.

כתוב חיבור. בחיבורך **הבע** את דעתך על הצעת החוק, ו**נמק** אותה.

ג. עם סיום הלימודים בבית הספר התיכון תלמידים רבים מתלבטים בשאלה: "מהו המקצוע שאבחר לעסוק בו בעתיד?"

כתוב חיבור. בחיבורך **ציין** מה הם המקצועות הפופולריים בעיניך, ומהו המקצוע המועדף עליך. **נמק** את בחירתך.

ד. "יום עסל, יום בצל".

פירוש הפתגם הוא שיש ימים טובים ויש ימים טובים פחות, לכן חשוב שלא להגזים בחשיבות האירועים שקורים בחיים.

כתוב חיבור. בחיבורך **הבא** דוגמאות המבטאות פתגם זה מניסיוןך או מניסיונם של אחרים, ו**הסבר** את התרומה של תוכן הפתגם להתנהלות נבונה בחיים.

הקף את נושא החיבור שבחרת:

ב. הצעת חוק: אחריות הורים לעבירות ילדיהם

ג. מהו המקצוע שאבחר לעסוק בו בעתיד?

ד. "יום עסל, יום בצל"

[illegible]

[illegible]

لا تكتب في هذه المنطقة

לא לכתוב באזור זה

[illegible]

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

טיוטה

لا تكتب في هذه المنطقة

לא לכתוב באזור זה

מדבקות משגיח

ملصقة مراقب

"אתך בכל מקום, גם בבגרות.

בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"

"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.

بالتجّاح، مجلس الطّلاب والشّبيبة القطريّ"